

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

UKM 09/09 Bærekraft

Flommen i fjor var den største jeg kan huske. Vannet steg her på øya, og folk satt på takene og ropte på hjelp. Hvis naturkatastrofene blir flere og sterkere, vil det ramme oss hardt.

Asha, 16, Bangladesh

Kampen mot global oppvarming er inspirert av vår innerste religiøse overbevisning om livets mening, og er et dypt åndelig spørsmål som inkluderer rettferdighet, fred og håp om en fremtid i kjærlighet og solidaritet med alle mennesker og med hele skaperverket.

Uppsala interreligiøse klimamanifest, 2008

Jordens liv er truet av menneskeskapt naturødeleggelser og klimakrise. Det er i all hovedsak den rike delen av verden som er ansvarlig for ødeleggelsene, mens det er utsatte mennesker, urfolk og mennesker i den fattige delen av verden som rammes først og hardest.

Klimaendringene er virkelighet, og de rammer nå. Den gode nyheten er at menneskeskapt klimaendring også kan stoppes av mennesker.

UKM behandlet i 2007 en sak om miljø og bærekraft. (04/07: Økologisk tro). Her ble det lagt vekt på at kirkens engasjement for en bærekraftig forvaltning av jorda er dypt fundert i kirkens tro. Gud som har skapt og hver dag skaper jorda, Jesus Kristus som viste Guds solidaritet med skaperverket ved å bli menneske, og som gjennom sin oppstandelse fra de døde gjør en ny himmel og en ny jord mulig. Det utfordrer oss til å daglig ”jobbe for at jorda skal bli frisk, og se Gud rike tre fram.” Dette er også en del av Den hellige Ånds gjerning i blant oss, som ”åpner øynene våre og setter oss fri til å se om igjen vår søsters og brors ansikt.”

UKM 2007 la utfordret både politikere, kirkelige organer, menigheter og enkeltpersoner til aktive valg til beste for jorda vår. Denne gangen er forslaget at UKM legger mest vekt på de politiske, overordnede perspektivene. Grunnen til det er at i desember 2009 samles verdens ledere til klimatoppmøte i København. Dette møtet kan bli av avgjørende betydning for klodens fremtid. Verdens ledere står overfor utfordringen om å bli enige om en ambisiøs avtale som vil begrense den globale temperaturøkningen til 2 grader¹. For å få alle land med på en bindende avtale, er det avgjørende at avtalen oppleves som rettferdig ved at rike land tar hoveddelen av kostnadene.

Som del av den verdensvide kirke utfordres vi på en spesiell måte av klimaendringene. Få, om noen, andre fellesskap er like verdensomspennende som kirken, og dette fellesskapet rommer hele bredden av menneskers erfaringer med klimakrisen: Fra kvinnene i Kenya som må gå lenger etter vann etter hvert som vannkildene tørker ut, til befolkningen på øyer i Stillehavet som står i fare for å forsvinne, til samer og andre urfolk som opplever at deres levesett trues direkte av endringer i vær og klima.

¹ 2 grader er i følge klimaeksperter grensen for når klimaendringene blir selvforsterkende og dermed langt vanskeligere å stoppe.

«Soa_Adr2»	E-post: «Soa_Email»	Telefon: «Soa_Tlf»
«Soa_Adr»	Web: «Soa_div3»	Telefax: «Soa_Fax»
«Soa_Postnr» «Soa_Poststed»	Org. nr.: «Soa_div1»	Bankkontonr: «Soa_div2»

”Klimaendringene vi merker i Kenya nå, gjør det stadig vanskeligere å leve av jordbruk. Vi har ingenting å spise og ingenting å selge. Hvis dette fortsetter, vil det stoppe utviklingen i Kenya og gjøre oss enda fattigere. Det går hardest ut over dem som ikke har utdannelse.”

John, 19, Kenya

Samtidig som det å være en del av en global kirke gir oss et ansvar, gir det også muligheter. Kirken har blitt kalt ”verdens største sosiale bevegelse”. Det betyr at kirkene gjennom å være til stede lokalt over hele verden og samtidig være del av et globalt fellesskap, har store muligheter til å skape forandring når vi utfordrer urettferdighet og undertrykkelse. Det kristne evangeliet er et budskap om frigjøring fra undertrykkelse og om forsoning med Gud, naturen og våre medmennesker. Det inspirerer oss til vern om skaperverket og til kamp for rettferdighet.

Presten Tafue Lusama fra Tuvalu i Stillehavet var våren 2009 i Norge for å oppfordre folk i Norge til å engasjere seg mot klimaendringene. Tuvalu er blant øystatene som risikerer å enten forsvinne helt, eller bli ubeboelige, hvis de internasjonale klimaforhandlingene fortsetter i samme spor som nå. Lusama har deltatt i klimaforhandlingene som representant for Kirkenes Verdensråd, og han opplevde der at hans oppfordring om handling ble lyttet til, men ikke gjort noe med. ”Det som mangler er politisk vilje”, sa Lusama.

Tross bred enighet om at ”det haster å gjøre noe”, har verdens politiske ledere til nå ikke hatt vilje og evne til å virkelig gjøre de store grepene som er nødvendig for å redde jorden fra klimakrisen. Til tross for politiske målsettinger om reduksjon, fortsetter utslippene å vokse. Dette er også tilfelle i Norge. Men hvis vi skal ha noen mål om å få til globale reduksjoner i klimautslippene som virkelig monner, er det nødvendig både å få til ambisiøse internasjonale avtaler, og en nasjonal politikk i de rike landene som gjør at utslippene raskt når toppen og begynner å gå ned.

De internasjonale klimaforhandlingene står for tiden i stampe blant annet fordi det er en tillitskrise mellom fattige og rike land. De rike land hevder at klimakrisen ikke kan løses uten at voksende økonomier som Kina og India er med, mens fattige land krever at de rike land, som de hevder både har skyld i klimakrisen og best muligheter til å løse den, må gå foran. Selv om alle land må gjøre en innsats i kampen mot klimaendringene, er det klart at det er de rike landene som har ansvar for at klimakrisen har oppstått og som derfor bærer det største ansvaret. Den eneste måten å løse tillitskrisen i klimaforhandlingene på er derfor at rike land begynner å kutte så det monner. Norge er verdens nest rikeste land, og et land som har bygd vår velstand på rikdom fra forurensende olje og gass. Det gir oss et spesielt ansvar.

Ungdommens kirkemøte har vært en pådriver for klimaengasjementet i Den norske kirke, og har i år anledningen til å fortsette dette engasjementet. Når kirkene, andre organisasjoner og bevegelser legger press på politikerne for å oppnå en politikk som skaper rettferdighet, kan det føre til at ting som i utgangspunktet blir sett på som urealistisk, blir mulig å gjennomføre. Et eksempel på dette er kampen for sletting av fattige lands gjeld, som ble kjempet frem av kirker og organisasjoner i hele verden på 1990- og begynnelsen av 2000-tallet. I klimadebatten ser vi nå at det samme begynner å skje, for eksempel i den norske debatten om hvordan Oljefondet (Statens pensjonsfond Utland) skal investeres: Kirkemøtet 2007 fulgte UKMs oppfordring om å utfordre regjeringen til å investere oljefondet i klimatiltak. I april 2009 varslet finansministeren at en del av oljefondet skal settes av til klimatiltak. Press fra kirken og andre organisasjoner har vært en viktig bakgrunn for at dette skjedde.

Når det gjelder debatten om norsk oljeutvinning, uttalte UKM i 2007: ”Som nordmenn har vi tjent oss rike på å produsere olje som igjen fører til klimaødeleggelser som rammer fattige hardest. UKM vil si høyt og kraftig: Dette er urettferdig! ... Olje og gass er ingen fremtid. Vi

som oljenasjon må ta et oppgjør med vår egen industri og rolle som rik oljeprodusent.” Den norske kirkes prosjekt Skaperverk og bærekraft har tatt oppfordringen fra UKM 2007 på alvor og gått inn for en fem års tenkepause i tildeling av nye oljefelt på norsk sokkel. For mange lokalsamfunn, særlig langs kysten, vil dette innebære en betydelig forsakelse. Det er også et ansvar hele samfunnet må bære.

Spørsmål til samtale og debatt på UKM:

Mulige utfordringer fra UKM 2009, med særlig fokus inn mot den norske regjeringens innsats på Klimatoppmøtet i København i desember 2009:

1. Norge må kjempe for en rettferdig internasjonal klimaavtale som:
 - effektivt stanser global oppvarming
 - sikrer fattiges rett til utvikling
 - forplikter Norge og den rike del av verden til å ta kostnadene
2. Norge må følge opp kirkenes oppfordring om fem års tenkepause i oljeletingen, og bruke pausen til:
 - en prinsipiell debatt om olje- og gassvirksomhetens plass i norsk næringspolitikk i lys av klimakrisen
 - en grundig opptrapping av forskning på fornybar energi og implementering av eksisterende teknologi
 - utvikling av utslippsfri petroleumsutvinning
 - implementering av Norges forpliktelser i en rettferdig klimaavtale
 - ivareta sårbare kyst- og distriktskommuner som mister verdifulle arbeidsplasser gjennom en slik pause